

Tampere 25.7.2022

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
p. 045 233 6356, 040 930 4118
pirkanmaa@sll.fi

Pälkäneen seudun ympäristöyhdistys ry.
C/o Martti Sivonen
Uimarannantie 12
36600 Pälkäne
p. (03) 534 2842, 050 304 3939
martjux84@gmail.com

Korkein hallinto-oikeus
Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
PL 180
00131 Helsinki
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Asia: Valituslupahakemus ja valitus vesitalousasiassa ja valmistelulupa-asiassa sekä virkamiehen esteellisyyttä koskevassa asiassa, Vehoniemen-Isokankaan harjualueen tekopohjavesilaitoksen rakentaminen sekä valmistelulupa, tuotantoalue TUA3, Pälkäne. Vaasan hallinto-oikeuden päätös 22/0027/1, annettu 16.6.2022.

Valittajat: Pälkäneen seudun ympäristöyhdistys ry., Martti Sivonen. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry., Antti Virnes. Järjestöt ovat sääntöjensä mukaan toimivaltaisia Pälkäneellä ja Pirkanmaalla.

Valituslupahakemus. Valittajat pyytävät kunnioittavasti, että Korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan. Hallintolainkäyttölain 31 §:n 2 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi,
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituksen perustelut. Ympäristöjärjestöt perustelevat valituslupahakemuksen ja valituksen kolmen faktan avulla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös myöntää lupa Tavase Oy:n tekopohjavesilaitoksen tuotantoalue TUA3:lle rikkoo Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä 30.8.2018 KHO:2018:121. Päätöksessä hylättiin Pälkäneen kunnan alueelle sijoittuva TUA3-hakemus, koska "... Tuotantoalueen 3 suunniteltu tuotantomäärä 20 000 kuutiometriä vuorokaudessa on moninkertainen Keiniänrannan (Natura-alueen) suuntaan purkautuvaan vesimäärään nähden.... Keiniänrannan vesitasaseeseen kohdistuvien vaikutusten rajoittaminen ja varmistaminen riittävän täsmällisin lupamääräyksin ei nyt käytettävissä olevan tiedon perusteella ole mahdollista."

Ympäristöjärjestöt katsovat, että Tavase Oy:n tekemät muutokset ja tarjottu lisätieto ovat mitättömiä ja yritys kiertää KHO:n ratkaisua. VHAO:n hyväksymä esikäsittelemättömän raakaveden imeytys 14 000 – 16 000 m³/vrk tuhoaa pienen 27 ha Keiniänrannan Natura-alueen. Täten VHAO:n ratkaisu on ristiriidassa KHO:n ratkaisun 2018:121 kanssa. KHO:n

päätöksen lopussa on maininta: *"Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot."* Tavase Oy ei noudata.

KHO:n vuoden 2018 ratkaisun jälkeen on ilmennyt uusia Vehoniemen-Syrjänharjun ekologiaan vaikuttavia tekijöitä. Roineen Hiedanperän rannasta, josta Tavase Oy suunnittelee pumppaavansa 60 000 – 80 000 m³ raakavettä vuorokaudessa imeytettäväksi Pälkäneellä ja Kangasalla, on löydyntynyt valkoselkätikkaesiintymä. Havainnon teki Timo Laine (Projektikoordinaattori Suomen WWF 1991-2002, suunnittelija, Metsähallitus, luontopalvelut). Hiedanperänlahdessa on myös huomattava viitasammakoesiintymä. Pälkäneen lukion biologian opettaja FK Marita Jalkanen on tutkinut esiintymää sekä 2021 että 2022. Viitasammakoita on laajasti Hiedanperän alueella ja myös suunnitellun pumppaamon alueella. Todennetut havainnot on tehty 15.5. ja 21.5.2022. "Tavase Oy:n suunnittelemalla raakavesipumppaamon putkilinjalla sekä laitosalueella ja lähiruovikoissa on viitasammakon hyvin iso ja laaja populaatio" (Marita Jalkasen puhelinhaastattelu 24.5.2022, toimitetaan erikseen myös kirjallisessa muodossa). Laitosta on mahdotonta rakentaa Hiedanperään aiheuttamatta vahinkoa molemmille eläinlajeille.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO:2018:121 jälkeen luonnonsuojelualueiden pinta-ala Vehoniemen-Syrjänharjun alueella on kasvanut, kun Punamultalukon suojelu on varmistunut ja alue on liitetty Vehoniemen-Keisarinharjun luonnonsuojelualueisiin. Kanta-Hämeen käräjäoikeuden maa-oikeus hylkäsi kesäkuussa 2021 kaikki Tavase Oy:n valitukset Punamultalukon suojelusta ja Korkein oikeus vahvisti päätöksen 8.2.2022. Punamultalukon suppasuon pohjavesivaikutteisuudesta on ollut virheellinen tieto Vaasan hallinto-oikeuden käsittelyssä sekä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä KHO 2018:121 s. 99. Tämä antaa perustelun arvioida uudelleen tekopohjavesilaitoksen ympäristövaikutuksia.

Kolmas perustelumme on ympäristöneuvos Arto Paananen esteellisyys. Hän oli Pirkanmaan ELY-keskuksen palveluksessa virkasuhteessa 3.11.1997-31.7.2017. Tehtäviin kuului Tavase-hankkeen valmistelu. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston esteellisyyttä koskevan päätöksen s. 3 toisessa kappaleessa todetaan seuraavasti: "Paananen on Pirkanmaan ELY-keskuksessa vesilain valvojana ollessaan tehnyt tekopohjavesilaitoksen valmisteluun liittyneitä valvontatoimenpiteitä ja laatinut niitä koskeneita muistioita tai muita kirjoituksia. Hän on myös ollut mukana antamassa Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntoja Tavase Oy:n hankkeen vaikutusten ja toteuttamismahdollisuuksien selvittämistä koskeneissa vesilain mukaisissa tutkimuslupa-asioissa." Sitten Paananen siirtyi Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston palvelukseen ja toimi siellä päätöksentekijänä ratkaisussa 13.12.2019 nro 286/2019 dnro LSSAVI/7750/2018.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin mukaan virkamies on esteellinen "... jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen... hän tai hänen läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan". Vallitsevan käytännön mukaan esteellinen virkamies ei saa ottaa osaa mihinkään asian käsittelyvaiheeseen eli asian vireillepanoon, valmisteluun, päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon (ks. Virkamieseettinen toimintaohje. Yleisesitys valtionhallinnon virkamiesetiikkaa koskevista säädöksistä, ohjeista ja käytännöistä. VM 2021). Paananen tapauksessa kyse on pitkäaikaisesta osallistumisesta Tavase-hankkeen valmisteluun. Hänen puolueettomuutensa asiassa on vaarantunut.

Korkein hallinto-oikeus on viime vuosina antanut ennakkoratkaisuja, joissa korostetaan puolueettomuutta ja esteellisyyden riskejä. Tapauksessa KHO:2016:190 Pudasjärveläinen metsuri oli kaupunginhallituksessa päättämässä tuulivoimapuiston osayleiskaavasta. Hän oli aikaisemmin ollut Metsähallituksen - siis ei kunnan - palveluksessa kaatamassa puita kaavoitettavalla alueella. KHO katsoi, että metsuri oli esteellinen ja Kh:n kaavoituspäätös oli syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Palvelussuhteen perusteella syntyvä esteellisyys ei edellyttänyt, että metsuri olisi saanut asiassa itselleen hyötyä, tai että hänen osallistumisensa asian käsittelyyn olisi vaikuttanut asiassa tehtävään ratkaisuun (Olli Mäenpää: Hallinto-oikeus 2013 s. 391, Harjula-Prättälä: Kuntalaki Tausta ja tulkinnat 2015 s. 670, Heikki Kulla: Hallintomenettelyn perusteet 2015 s. 182–183. Ks. myös KHO 2018:116 sekä KKO 2015:39).

Esteellisyyskäsitemalli on Suomessa arvioitava kokonaan uudelleen, jos Vaasan hallinto-oikeuden päätös 22/0027/1 16.6.2022 todetaan lailliseksi. Tällä olisi laajakantoiset seuraukset, ja siksi ennakkoratkaisu asiassa on tärkeä.

Tätä valitusta täydennetään liittein viikolla 31.

Tampereella 25.7.2022

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.
Puheenjohtaja Antti Virnes p. 050 533 7657, antti.virnes@gmail.com

Aluesihteri Anne Hirvonen
p. 045 233 6356, anne.hirvonen@sll.fi

Pälkäneen seudun ympäristöyhdistys ry.
Puheenjohtaja Martti Sivonen p. 050 304 3939, martjux84@gmail.com

Sihteri Marjaana Laaksonen p. 050 591 1663, marjaana.laaksonen@sll.fi